

Publicerende sociologen: de top-50 in de periode 1988-1990

Frans N. Stokman, E. Rudie Missoorten en Arjo F. Stokman*

Summary

Table 1 in this article contains the top-50 sociologists in terms of their publications in the period 1988-1990. The score is based on the scientific publications in the scientific reports of the Dutch universities. The publication is weighted according to its size and scientific quality of the journal or publisher. In case of multiple authorship, the publication score is equally divided over the authors.

1. Inleiding

Naar aanleiding van het artikel van Poppen en Stokman (1992) omtrent de zin van het wegen van wetenschappelijke publikaties bij output-metingen heeft de redactie van *Mens en Maatschappij* ons verzocht jaarlijks de rangorde te bepalen van de vijftig meest produktieve sociologen in Nederland. In dit artikel wordt aan dit verzoek voldaan op basis van de publikaties die in de wetenschappelijke verslagen van de universiteiten zijn opgenomen. Deze bron heeft als voordeel dat zij (vrijwel) alle publikaties bevat van sociologen met een aanstelling aan één van de Nederlandse universiteiten en daaraan gelieerde onderzoeksinstituten. De late verschijning van de jaarverslagen heeft als nadeel dat de rangorde slechts met een behoorlijke 'timelag' kan worden vastgesteld. Zo zijn nog steeds niet alle verslagen van 1991 gereed, waardoor 1990 als eindjaar moest worden genomen.

* Frans N. Stokman is hoogleraar Methoden en Technieken van het sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Hij is verbonden aan de vakgroep Sociologie van de Rijksuniversiteit te Groningen en is wetenschappelijk directeur van het ICS. E. Rudie Missoorten is AIO in het Interuniversitair Centrum voor Sociaal-Wetenschappelijke Theorievorming en Methodenontwikkeling (ICS). Hij is aangesteld bij de Rijksuniversiteit te Groningen. Arjo F. Stokman is student-assistent bij de vakgroep Sociologie van de Rijksuniversiteit te Groningen.

Alvorens de rangorde te geven, wordt eerst beschreven op welke wijze de rangorde tot stand is gekomen en op basis van welke gegevens deze is opgesteld. Daarnaast zullen enkele kanttekeningen worden gemaakt bij zowel de wijze van meten en wegen van wetenschappelijke publikaties, als de bronnen waaruit de gegevens afkomstig zijn.

2. De gegevens

De rangorde van meestpublicerende sociologen is bepaald op basis van 3358 publikaties uit de wetenschappelijke verslagen van de Nederlandse universiteiten over de periode 1988 tot en met 1990. De lengte van drie jaar is gekozen om sterke korte-termijnfluctuaties uit te schakelen en is vastgesteld op basis van een inschatting van de produktietijd van een wetenschappelijk artikel. In tegenstelling tot de alom bekende top-40 voor economen in het blad *Intermediair* is onze rangorde dus niet alleen gebaseerd op publikaties in internationale tijdschriften, maar op alle wetenschappelijke publikaties. De reden hiervoor is drieledig. Ten eerste zijn er verschillende Nederlandse media met een vooraanstaande wetenschappelijke status aanwezig waarin sociologen veelvuldig publiceren. Daarnaast vervult de sociologie binnen Nederland een belangrijke maatschappelijke taak die vooral via Nederlandstalige publikaties wordt gerealiseerd. Ten slotte publiceren sociologen over het algemeen meer boeken dan economen. Een rangorde voor sociologen uitsluitend op basis van internationale tijdschriftpublicaties is om deze redenen in onze ogen niet verantwoord.

De gebruikte publikaties zijn geselecteerd uit een databestand dat gegevens bevat over in totaal 12 840 wetenschappelijke publikaties binnen de disciplines sociologie, politicologie en bestuurskunde over de periode 1983-1990.¹ Het bestand bevat de titels van alle publikaties binnen de rubriek wetenschappelijke publikaties. Daarnaast zijn per publikatie de volgende gegevens opgenomen: de omvang in pagina's, publikatiesoort (boek, reader, rapport, artikel e.d.), publikatiemedium (tijdschrift, uitgever), auteurs, auteursoort (auteur, redacteur, promovendus, promotor e.d.) alsmede het vfo en de vakgroep waartoe de publikatie gerekend wordt. Meer informatie over structuur en inhoud van het bestand is neergelegd in een eerder artikel van Stokman et al. (1989).

De selectie van de 3358 publikaties is tot stand gekomen door enerzijds de

1. Dit bestand is een uitvloeisel van de Visitatiecommissie Sociologie, Politicologie en Bestuurskunde die op 28 november 1986 werd ingesteld (Van Loon et al., 1988) Dankzij een subsidie van het ministerie van Onderwijs en wetenschappen kon dit bestand binnen het Interuniversitair Centrum voor Sociaal-Wetenschappelijke Theorievorming en Methodenontwikkeling (ICS) worden opgebouwd.

inperking tot de periode 1988-1990, anderzijds door de inperking tot de auteurs die tot de discipline sociologie kunnen worden gerekend. In eerste instantie zijn die auteurs geselecteerd die deelnemen in een sociologisch voorwaardelijk gefinancierd onderzoeksprogramma. Daaraan zijn auteurs toegevoegd binnen sociologische vakgroepen en onderzoeksinstituten.

Over de wetenschappelijke jaarverslagen kunnen een aantal opmerkingen worden gemaakt. In de wetenschappelijke verslagen worden publikaties gerubriceerd in wetenschappelijke en vakpublicaties. In het bestand zijn alleen publicaties uit de rubriek wetenschappelijke publicaties opgenomen. Zoals Poppen en Stokman (1992) al aangaven, hanteren de universiteiten hierbij geen uniform demarcatie criterium. Juist om deze reden bepleiten zij een weging van publicaties naar kwaliteit. Vanzelfsprekend heft dit verschillen in demarcatie criterium slechts voor een deel op. Daarnaast ontbreken nogal eens essentiële gegevens over publicaties. Bij 4,6 procent van de publicaties zijn niet alle auteurs bekend doordat slechts één van de auteurs werd vermeld en de anderen werden aangeduid met 'et al'. Bij 21 procent van de publicaties werd het aantal pagina's niet vermeld en bij 10,7 procent werd geen medium van uitgave vermeld. Deze elementen kunnen een substantieel effect op de uiteindelijke rangorde hebben. Wij zijn geneigd het effect van de ontbrekende gegevens op de rangorde minder problematisch te vinden omdat onderzoekers reeds jarenlang worden aangespoord hun output conform de in de wetenschap geldende normen op te geven en ontbrekende gegevens ten nadele van de betreffende onderzoeker uitwerken. Oprekking van het demarcatie criterium daarentegen bevoordeelt sociologen die via publicaties op het grensvlak van de wetenschap een hogere score verwerven dan sociologen die ook voor zichzelf strenge criteria aanleggen of via hun universiteit opgelegd krijgen. Nogmaals, weging naar kwaliteit vermindert dit effect, maar heft het niet geheel op.

3. Output-meting

De conclusie van het artikel *Heeft het wegen van wetenschappelijke publicaties zin?* (Poppen & Stokman, 1992) is dat weging naar kwaliteit, omvang en meer-voudig auteurschap afzonderlijk weinig uitmaakt voor de rangorde op het individuele niveau, maar dat de drie wegingsfactoren tezamen een substantiële invloed hebben op deze rangorde. Poppen en Stokman (1992) menen dan ook dat deze weegfactoren gezamenlijk meegenomen dienen te worden wil men tot een zinvolle output-meting op het individuele niveau komen. Deze conclusie staat aan de basis van de rangorde die verderop in dit artikel gepresenteerd zal worden.

De output-meting die in dit artikel gehanteerd wordt is gebaseerd op de me-

thode die de faculteit Psychologische, Pedagogische en Sociologische Wetenschappen (PPSW) van de Rijksuniversiteit te Groningen sinds 1991 hanteert in de kwantificering van produkten van wetenschappelijk onderzoek. In deze methode wordt de kwantificering (opbrengst) van een publikatie bepaald aan de hand van een kwaliteitsfactor, een omvangsfactor en een meervoudig auteurschap. In het navolgende worden de gehanteerde criteria uiteengezet. Vervolgens zal de rangorde van sociologen worden gepresenteerd.

3.1 Kwaliteitsfactor

In de door PPSW gehanteerde methodiek wordt de kwaliteitsfactor van een publikatie bepaald door de status van het medium en de taal waarin de publikatie is geschreven. De kwaliteit wordt aldus bepaald aan de hand van het medium en slaat niet op de inhoud van de publikatie. Andere methoden waarmee men de kwaliteit van een publikatie zou kunnen bepalen zijn 'assessment by peers' en citatie-analyse. Poppen en Stokman (1992) komen echter tot de conclusie dat het gebruik van citatie-analyse niet zo geschikt is om de kwaliteit van publikaties te meten en dat 'assessment by peers' vanwege de uitvoerbaarheid nauwelijks wordt toegepast om de kwaliteit van een publikatie te bepalen. Zij komen dan ook tot de keuze om de kwaliteit van een publikatie af te leiden van het bijbehorende medium. Deze weg wordt ook gevolgd in de methodiek van de PPSW en derhalve ook hier. De bepaling van de status van een medium is echter geen gemakkelijke opgave. Er zijn geen publikaties voorhanden die een vergelijkbare kwaliteitsscore geven voor Nederlandse en internationale tijdschriften en uitgevers van boeken. Daarom is gekozen voor een relatief grove indeling van de media. Afhankelijk van de status van het medium en de taal waarin de publikatie is geschreven levert de kwaliteitsfactor de score 1, 2, 2½ of 3 op.

In de PPSW-methodiek wordt de score 0 toegekend aan niet-wetenschappelijke publikaties. Omdat alle vakpublikaties al zijn geëlimineerd, komt deze score 0 niet in onze methodiek voor. De score 1 krijgen alle media met een niet-eenduidig wetenschappelijke status. De scores 2, 2½ en 3 zijn voorbehouden voor media die wel een eenduidig wetenschappelijke status hebben. Het demarcatiecriterium voor media met en zonder een eenduidige wetenschappelijke status is als volgt gekozen. Internationale tijdschriften worden tot de media met eenduidig wetenschappelijke status gerekend indien zij zijn opgenomen in de Social Science Citation Index (SSCI). Voor Nederlandse tijdschriften en boeken (inclusief bundels en bijdragen in bundels) wordt dit bepaald op basis van het beoordelingsonderzoek van Nederlandse tijdschriften en uitgevers dat is uitgevoerd door Poppen (1990) en gerapporteerd in Poppen en Stokman (1992). De door hen gehanteerde driedeling in wetenschappelijk gerenommeer-

de media, media met wetenschappelijke status en media zonder wetenschappelijke status is hierbij herleid tot een tweedeling in media met of zonder een eenduidig wetenschappelijke status door de eerste twee categorieën samen te voegen tot media met eenduidig wetenschappelijke status. De nieuwe indeling is terug te vinden in bijlage 1. Voor buitenlandse uitgevers van boeken (inclusief readers en bijdragen in readers) kon een dergelijk onderscheid niet worden gemaakt. Daarom zijn alle buitenlandse uitgevers aangemerkt als uitgevers met een eenduidig wetenschappelijke status.

De verdere differentiatie van de media met eenduidig wetenschappelijke status vindt plaats op basis van de taal van de publikatie. Publikaties in niet-internationale talen, zoals Nederlands krijgen de wegingsfactor 2. Publikaties in het Frans, Duits, Spaans en Russisch de wegingsfactor 2½ en publikaties in het Engels de wegingsfactor 3.

Vanwege het feit dat rapporten in opdracht worden geschreven en er geen referee systeem voor rapporten is, krijgen deze de kwaliteitsfactor 1.

Dissertaties worden beschouwd als werken met een eenduidig wetenschappelijke status. Daarom krijgen zij alle de kwaliteitsfactor 1 vermenigvuldigd met de taal. Deze kwaliteitsfactor wordt alleen toegerekend aan de auteur en niet aan de promotoren. Promotoren krijgen voor elke dissertatie een totale outputfactor 8 die gelijkelijk verdeeld wordt onder hen.

Bovengenoemde beslissingen leiden tot het overzicht in tabel 1.

Tabel 1.

Publikatiesoort	Kwaliteitsfactor
<i>Tijdschriften</i>	
- Nederlands wetenschappelijk tijdschrift/tijdschrift voorkomend in SSCI	1 × taal
- overige tijdschriften	1
<i>Boeken en readers</i>	
- uitgegeven door wetenschappelijke of internationale uitgever	1 × taal
- uitgegeven door niet-wetenschappelijke uitgever	1
<i>Bijdrage</i>	
- in reader uitgegeven door wetenschappelijke uitgever	1 × taal
- in reader uitgegeven door niet-wetenschappelijke uitgever	1
Rapporten	1
Dissertaties	1 × taal

3.2 Omvangsfactor

De tweede weegfactor die in dit artikel gehanteerd wordt is de omvang. De omvangsfactor in de PPSW-methodiek houdt rekening met het feit dat het concipiëren van korte afzonderlijke publikaties relatief meer tijd vergt dan het schrijven van lange publikaties. De omvangsfactor is een geheel getal dat wordt toebedeeld als weergegeven in tabel 2.

Tabel 2.

Aantal pagina's	Omvangsfactor
1	1
2	2
3 – 4	3
5 – 8	4
9 – 16	5
17 – 32	6
33 – 49	7
50 – 74	8
Voor aantal pagina's boven de vijftig geldt dat bij elke toename met 25 pagina's de omvangsfactor met 1 punt stijgt. Dus:	
75 – 99	9
100 – 124	10
125 – 149	11
150 – 174	12
etc.	etc.

Editors van readers en redacteuren van bundels hebben in het algemeen een of meer eigen bijdragen in de reader of bundel. Daarvoor krijgen zij de volle score. Daarnaast krijgen zij een bijdrage voor de redactie van de gehele bundel, gebaseerd op 10 procent van de omvang van de reader of bundel.

Dissertaties krijgen een vaste omvangsfactor. De veronderstelling die hieraan ten grondslag ligt is dat de totstandkoming van een dissertatie een vrij constante belasting vraagt, ongeacht de omvang van de dissertatie. De auteur van een dissertatie krijgt omvangsfactor 12.

Indien in het wetenschappelijke jaarverslag de omvang van een publikatie niet vermeld wordt, krijgt de publikatie in dit artikel de omvangsfactor 1.

3.3 Meervoudig auteurschap

Op basis van de tot nu toe behandelde aspecten kwaliteit en omvang wordt aan de publikatie een score toegekend die tot stand komt door de kwaliteitsscore te vermenigvuldigen met de omvangsfactor:

kwaliteitsfactor \times omvangsfactor

De stap van publikatie naar auteur vergt nog de weging naar het aantal auteurs. In geval van één auteur, wordt de totale score van de publikatie toegekend aan die auteur, in geval van meervoudig auteurschap wordt deze score gelijkelijk verdeeld over de auteurs. Dit geeft de volgende berekening voor de eindscore:

$(\text{kwaliteitsfactor} \times \text{omvangsfactor})/N = \text{eindscore}$

4. Rangorde

Tabel 3 bevat de rangorde van de vijftig meest publicerende sociologen. Ter vergelijking is ook de niet-gewogen score opgenomen. De correlatie tussen de gewogen en ongewogen score is slechts 0,50. Dit toont wederom aan hoe belangrijk weging is. Deze weging brengt ook een fundamentele verandering in de top-50. Om dit duidelijk te maken is niet alleen de gewogen score vermeld, maar ook de ongewogen score, en hebben wij die sociologen toegevoegd die tot de top-50 van sociologen behoren in de niet-gewogen publikatietelling. Van hen is ook hun gewogen score gegeven.

Tabel 3. Gewogen en ongewogen outputscores (1988-1990).

naam	gewogen score	rangorde	ongewogen som
Becker, H.A.	307 667	1	48
Hekma, G.	265 500	2	43
Goudsblom, J.	261 000	3	29
Swaan, A. de	240 000	4	19
Visser, J.	238 083	5	25
Nelissen, N.J.M.	234 000	6	31
Berting, J.	222 500	7	34
Saris, W.E.	216 917	8	60
Dronkers, J.	203 083	9	38
Israels, H.	185 500	10	5
Reijen, W. van	174 000	11	15
Ganzeboom, H.B.G.	173 000	12	34
Knipscheer, C.P.M.	172 667	13	44
Schuyt, C.J.M.	163 633	14	28
Veenhoven, R.	162 500	15	12
Eerenbeemt, H.F.J.M. van den	156 667	16	16
Felling, A.J.A.	156 000	17	38
Wijngaart, G.F. van de	155 000	18	15
Lammers, C.J.	150 333	19	12
Heuvel, W.J.A. van den	147 117	20	32
Peschar, J.L.	145 083	21	29
Shotter, J.	144 000	22	10
Teulings, A.W.M.	142 500	23	17
Nelissen, J.H.M.	140 333	24	18
Brunt, L.	131 600	25	19
Hagenaars, J.A.P.	131 000	26	9
Leeuw, E.D. de	122 000	27	17
Doorne - Huiskes, A. van	121 833	28	23
Flap, H.D.	121 000	29	22
Coenen, H.M.J.	120 667	30	24
Lindenberg, S.	120 500	31	8
Maier, R.	119 667	32	13
Nijhof, G.	118 000	33	16
Peters, J.	116 250	34	21
Penninx, R.	109 500	35	11
Komter, A.E.	109 000	36	10
Pels, D.L.	109 000	36	14
Reijnders, J.	106 000	37	4
Akker, P.A.M. van den	105 833	38	23
Brenner, Y.S.	105 500	39	9
Braak, H.J. van de	103 500	40	14
Scheepers, P.L.H.	103 167	41	17
Graaf, P.M. de	101 000	42	18

naam	gewogen score	rangorde	ongewogen som
Jong - Gierveld, J. de	100 833	43	17
Zouwen, J. van der	99 833	44	13
Wilterdink, N.A.	97 333	45	9
Ultee, W.C.	95 667	46	23
Mok, A.L.	94 667	47	12
Steenbergen, B. van	93 000	48	7
Vossen, A.P.	92 500	49	10

n=50

Schreuder, O.	90 500	52	15
Ester, P.	90 000	53	16
Dijk, J.J.J. van	89 000	54	22
Graaf, N.D. de	87 500	55	15
Snippenburg, L.B. van	85 333	56	17
Leune, J.M.G.	82 750	58	16
Wippler, R.	81 417	59	15
Hox, J.J.	81 000	62	19
Suurmeijer, T.P.B.M.	79 816	64	33
Eeden, P. van den	78 750	68	15
Popping, R.	75 476	72	17
Hermkens, P.L.J.	75 167	73	18
Frinking, G.A.B.	74 000	74	15
Hamers, P.	73 633	75	27
Poppel, J. van	66 417	85	25
Warmerdam, J.	54 917	106	18
Jungbluth, P.L.M.	54 167	109	24
Reijndorp, A.	51 800	115	16
Jansen, W.	41 333	138	17
Andriessen, J.H.T.H.	40 083	144	15
Knapen, M.H.J.M.	33 333	172	16
Borne, H.W. van den	29 980	191	15
Jehoel-Gijsbers, G.J.M.	54 500	108	15
Brocker - Vriends, A.	17 016	259	15

Kendall's TAU-C (gewogen-ongewogen): 0,50048 (p < 0,001)

Bijlage 1

Nederlandse wetenschappelijke tijdschriften

- Acta Politica
- Acta pshychologica
- Amsterdams Sociologisch Tijdschrift
- Antropologische Verkenningen
- Beleid en Maatschappij
- Economische Statistische Berichten
- Internationale Spectator
- Jeugd en Samenleving
- Justitiële Verkenningen
- Kennis en Methode
- Mens en Maatschappij
- Nederlands Tijdschrift voor Psychologie en haar Grensgebieden
- Sociaal Maandblad Arbeid
- Sociale Wetenschappen
- Sociologisch Tijdschrift
- Sociologische Gids

Nederlandse wetenschappelijke uitgevers

- Ambo
- Aula/Het Spectrum
- Boom
- Couthino
- Dekker en Van der Vecht
- De Walburg Pers
- EJ Brill
- Elsevier
- Het Spectrum
- Kluwer
- Martinus Nijhoff
- Meulenhoff
- Noord-Hollandse Uitgeversmaatschappij
- Reidel
- Samsom
- Staatsdrukkerij en -uitgeverij
- Stafleu
- Stenfert Kroese
- SUA
- SUN
- Swets & Zeitlinger
- Tilburg University Press
- Van Gorcum & Comp
- Van Loghum Slaterus
- VUGA
- Wolters-Noordhoff.

Literatuur

- Faculteit PPSW (1991). *Kwantificering van onderzoeksprodukten*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Ostende, P. van (1992). Intermediair Economen top-40. *Intermediair*, 27, 51, p. 25-27.
- Poppen, R.S. & F.N. Stokman (1992). Heeft het wegen van wetenschappelijke publicaties zin? *Mens en Maatschappij*, 67 2, 140-153.
- Poppen, R.S. (1990). *Heeft het wegen van wetenschappelijke publicaties zin?* Doctoraalscriptie sociologie, Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Stokman, F.N., Popping, R. & Missoorten, E.R. Een relationele database voor wetenschappelijke productie. *U&H, tijdschrift voor wetenschappelijk onderwijs*, 35, 6, 231-245.